

Solitud, “La nit aquella” (fragment)

La porta del pati, oberta encara de bat a bat, la xuclava: sortí a fora. El firmament semblà deixar-se anar ràpidament de tot son volt a l'entorn d'ella... Estava meravellosament estrellat i els estels tenien una lluïssor tan extraordinària, que tot l'espai s'hauria dit que tremolava d'una inefable tremolor lumínica.

La Mila, de dret i sense temença, anà a seure's en un regatell apartat de la solana. Ella, tan poruga sempre, havia perdut repentinament la por. ¿Què podia passar-li més gros de lo que ja li havia passat...? Amb les cames estretes i el colze sobre el genoll, s'abrigà amb el mocador la ferida, tot sostenint-se el cap.

Al davant seu, el Roquís Gros semblava un tros de cel més fosc i sense estrelles, i més avall, grans masses de formes vagues nedaven en una penombra bruna, plena de misteri; d'aquella penombra semblava brollar suaument, com les aromes del pebeter, aquell profund silenci, ple d'harmonies inoïbles, que ho invadia tot arreu. La Mila s'hi trobà bé voltada d'aquell gran silenci. Coneixia que aleshores qualsevol soroll li hauria fet mal, un dolor quasi físic. I sentí grat al grill perfidiós per haver emmudit. Tal vegada ella l'hauria esclafat a l'eixir de casa... I li vingué un pensament: ¿qui sap si era pecat, matar un grill? Els grills tenen vida, i una vida, encara que sia de grill, és una vida. Estroncar-los-hi, doncs, aquesta vida abans de son terme natural, és el tort més gros que se'ls hi pot fer: perquè cada grill, com cada bèstia que es cria sobre la terra, no en té més que una, de vida... Una vida només: que poca cosa...! I si s'esguerra sense voler? ¿I si la trenquen a la meitat com ella podia haver trencat la del grill? No hi havia cap manera d'adobar-ho? No hi havia remuneració alguna...? Potser sí ho era, pecat, matar un grill, i potser pecat més gros que altres que li havien semblat pecats molt grossos, fins aleshores...

Lo que fos i lo que no fos pecat l'havia preocupada sempre a la Mila, i ara, tot rumiant-hi de nou, li semblava que son pensament creixia poc a poquet, apartant-se d'ella, allunyant-se cap a l'infinit i prenent la forma semiesfèrica de la volta constel·lada; i ella, punt central d'aquell pensament dilatat que semblava abraçar-ho tot, comprenia sense esforç lo que no havia comprès mai encara, veia clar el costat fosc de totes les coses estades, i amb una claredat tan neta, tan diàfana, que ella es feia creus de la passada ceguera.

(CATALÀ, 2005: 345-346)

“Insubmissió”

No vull que em segresteu el pensament
dintre de fets o fórmules pactades;
vull, com les aus, les ales lliberades
per volar en tot moment,
ara a dreta, ara a esquerra, per l'espai
ple d'infinites rutes invisibles;
no hi vull destorbs forans, límits noïbles

que a bestreta m'imposin un camí.
Vull ésser plenament mestre de mi
i no un esclau de forces alienes,
-en tant que humanes, míseres, fallibles-,
vull les facultats plenes
servar de mon privar discerniment
i en mi respectar furs
que en els demés respecto sens protesta.
Anorreada o xalesta,
amb jorns plàcids o durs
vaig rebre de Déu la meva vida
i compres sols a n'Ell li'n vull donar
i sols d'Ell vull estar a l'alt manar
i sois d'Ell rebre lleis i pauta i mida,
sense manifessers per entremig
que amb matusser trepig
de mes oracions la pau violin
i que mentres ells volin
a mi vulguin privar-me de volar.
Qui per son diví antoix me va crear,
ahora performava mon destí;
i així, del Qui,
per mi és tot jo i jo tot d'Ell
sols vull sofrir el rigorós cinyell,
sols vull estar al franc servir
del jorn de ma naixença
fins al jorn de morir.

19 de juny del 1947

(ALBERT, 1993: 55)

Extret de:

ALBERT, LL. (1993). La independència de Víctor Català. *Revista de Girona*, 156, 54-57. [Disponible en línia
a: <https://raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/87497/112581>]

CATALÀ, V. (2005). *Solitud*. Barcelona: Edicions 62.